

Sygn. akt VI Ka 570/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 listopada 2013 r.

Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze w VI Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Andrzej Wieja

Sędziowie SO Marek Klebanowicz

SR del. do SO Daniel Strzelecki (spr.)

Protokolant Anna Potaczek

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Lesława Kwapiszewskiego

po rozpoznaniu w dniu 19 listopada 2013 r.

sprawy **Ł. W.**

oskarżonego z art. 178a § 2 kk

z powodu apelacji, wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze

z dnia 3 września 2013 r. sygn. akt II K 716/13

I. zmienia zaskarżony wyrok wobec Ł. W. w ten sposób, że:

- w pkt I części dyspozytywnej ustala, że obwiniony dopuścił się wykroczenia z art. 87 § 1a kw w zw. z art. 4 § 1 kk i za to na podstawie art. 87 § 1 a kw wymierza mu karę 500 (pięćset) złotych grzywny,

- uchyla rozstrzygnięcia z pkt II, III i IV części dyspozytywnej,

II. na podstawie art. 87 § 4 kw orzeka wobec obwinionego środek karny w postaci zakazu prowadzenia rowerów w ruchu lądowym na okres 1 (jednego) roku,

III. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy,

IV. wymierza obwinionemu opłatę w kwocie 50 złotych za obie instancje stwierdzając, że pozostałe koszty sądowe ponosi Skarb Państwa.

Sygn. akt VI Ka 570/13

UZASADNIENIE

Ł. W. został przez prokuratora Prokuratury Rejonowej w Jeleniej Górze oskarżony o to, że w dniu 1 maja 2013r. o godz. 00:20 w S., woj. (...)na ul. (...)kierował na drodze publicznej rowerem znajdując się w stanie nietrzeźwości wynoszącym 0,62 mg/l stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu, to jest o czyn z art. 178a§2 kk

Wyrokiem zaocznym z dnia 3 września 2013r. w sprawie sygn. akt II K 716/13 Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze:

1. oskarżonego Ł. W. uznał za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu opisanego w części wstępnej wyroku, to jest występku z art. 178a§2 kk. i za to na podstawie art. 178a§2 kk wymierzył mu karę 3 miesięcy pozbawienia wolności;

II. na podstawie art. 69§ 1 i 2 kk oraz art. 70§ 1 pkt 1 kk wykonanie orzeczonej wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres próby wynoszący 3 lata;

III. na podstawie art 72§ 1 pkt 5 kk. zobowiązał oskarżonego w okresie próby do powstrzymania się od nadużywania alkoholu;

IV. na podstawie art. 42§2 kk orzekł wobec oskarżonego zakaz prowadzenia rowerów na okres 2 lat;

V. na podstawie art. 627 k.p.k. zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty postępowania, w tym na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973r. o opłatach w sprawach karnych wymierzył mu 60zł opłaty.

Działając w oparciu o treść art. 425§1 i 2 k.p.k., art. 427§1 i 2 k.p k. oraz art. 444 k p.k apelację od tego wyroku na niekorzyść oskarżonego Ł. W. wywiódł prokurator i powołując się na art. 437§1 i 2 k.p.k. domagał się zmiany tego orzeczenia w części orzeczenia o karze przez

- orzeczenie na podstawie art. 71 § 1 kk. kary grzywny w wymiarze 200 stawek dziennych przy ustaleniu, że jedna stawka dzienna odpowiada kwocie 20zł;

1

- orzeczenu na podstawie art. 49§ 1 k.k. świadczenia pieniężnego w kwocie 300zł na rzecz Funduszu (...).

Działając na podstawie art. 438 pkt 4 k.p.k. wyrokowi temu oskarżyciel publiczny zarzucił rażąco niewspółmiernie łagodny wymiar kary wskutek wymierzenia oskarżonemu tylko kary 3 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący 3 lata, przez co tak orzeczona kara nie stwarza realnej dolegliwości dla oskarżonego uprzednio już karanego za podobne przestępstwo, przez co zaskarżony wyrok nie spełnia walorów prewencji ogólnej i indywidualnej, i jest niewspółmiernie, rażąco łagodny.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Zarzuty podniesione w apelacji prokuratora nie mogły zostać uwzględnione, jako że po publikacji zaskarżonego wyroku przez Sąd I instancji, lecz przed uprawomocnieniem się tego orzeczenia, stan prawny odnoszący się do penalizacji czynów polegających na kierowaniu rowerami na drogach publicznych w stanie nietrzeźwości uległ istotnej zmianie. Zmiana ta nie była bynajmniej obojętna dla orzekania w postępowaniu odwoławczym, które zostało zainicjowane środkiem odwoławczym wywiedzionym przez oskarżyciela publicznego.

Rozwijając zasygnalizowane zagadnienie wskazać trzeba, że w treści art. 2 pkt 3 lit a oraz art. 12 pkt 3 ustawy z dnia 27 września 2013r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, które weszły w życie w dniu 9 listopada 20 13 r., przewidziano,

ujmując rzecz naj ogólniej, że zachowania wyczerpujące ustawowe znamiona typu czynu zabronionego statuowanego dotychczas wart. 178a§2 kk, ulegają częściowej depenalizacji i od tej daty stanowią wykroczenia, które należy subsumować pod znamiona ustawowe opisane wart. 87§ 1 a k.w. Tego rodzaju zmiana stanu prawnego, nazywana w doktrynie prawa karnego materialnego kontrawencjonalizacją, jeżeli nastąpiła po wydaniu orzeczenia przez Sąd a quo, a przed uprawomocnieniem się tego rozstrzygnięcia na skutek wywiedzenia środka odwoławczego, obliowała Sąd ad quem do dostosowania zaskarżonego orzeczenia do uregulowań, które weszły w życie w trakcie postępowania odwoławczego - A. Marek Kodeks karny. Komentarz. Lex 2010, teza 3 do art. 4 kk, A. Zo11 (w:) A. Zoll (red.), G. Bogdan, Z. Ćwiakalski, P. Kardas, I Majewski, I Raglewski, M. Szewczyk, W. Wróbel, Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz. Tom 1. Komentarz do art. 1-116 k.k., Zakamycze 2004, teza 44 do art. 4 k.k., postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 1999r., II KKN 150/99, Prok.i Pr.-wkl. 200012/1i z dnia 25 lutego 1999r., I KZP 28/98, Prok.i Pr-wkl. 1999/4/10.

Przenosząc te rozważania na grunt niniejszej sprawy stwierdzenia wymaga w pierwszej kolejności to, że skoro okoliczności faktyczne niniejszej sprawy nie budziły wątpliwości, to Sąd I instancji zaskarżonym wyrokiem zaocznym z dnia 3 września 2013r. zasadnie przypisał

2

Ł. W.zawinienie i sprawstwo, subsumując to zachowanie pod obowiązujący w czasie orzekania art. 178a§2 kk Sąd ten, co jednoznacznie wynika z pisemnych motywów zaskarżonego rozstrzygnięcia, miał na względzie treść wyjaśnień złożonych przez obwinionego, który przyznał się do popełnienia zarzuconego mu występku i opisał okoliczności, w jakich kierował w stanie nietrzeźwości rowerem na ulicy (...) w S.około godzi ny 00:20 dnia 1 maja 2013r., a także to, że jego relacja korespondowała wynikami badań stanu trzeźwości, którym został poddany tego dnia o godzinie 0:22 i 0:37. Ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd a quo w tym przedmiocie nie były zresztą kwestionowane przez strony postępowania, jako że prokurator zaskarżył wyrok zaoczny jedynie w części orzeczenia o karze. Skoro jednak przypisany Ł. W.zaskarżonym wyrokiem zaocznym z dnia 3 września 2013r. czyn zabroniony został zakwalifikowany jako występki według art. 178a§2 kk, a przed rozpoznaniem wywiedzionej od tego orzeczenia apelacji prokuratora, poddane pod osąd zachowanie uległo częściowej depenalizacji, to należało dokonać zmiany wyroku w celu dostosowania go do obowiązujących od dnia 9 listopada 2013r. uregulowań.

Zmieniono zatem zaskarżony wyrok zaoczny Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze w pkt I jego części dyspozytywnej przez ustalenie, że Ł. W. dopuścił się wykroczenia z art 87§1a kw. w zw. z art. 4§1 kk. i za to na podstawie art. 87§1a kw. wymierzono mu karę 500zł grzywny. Sąd odwoławczy orzekając reformatoryjnie o karze uwzględnił te okoliczności, które zostały szczegółowo opisane w pisemnych motywach zaskarżonego orzeczenia. Sąd I instancji zasadnie bowiem w uzasadnieniu wyroku zaocznego wywiódł, z jednej strony, że stężenie alkoholu w wydychanym przez obwinionego powietrzu ponad dwukrotnie przekraczało normę opisaną w treści art. 115§16 pkt 2 kk, zwrócił też uwagę na błahą motywację, która spowodowała, że Ł. W. zdecydował się w krytycznym czasie kierować rowerem, jak i na to, że był on uprzednio dwukrotnie karany, w tym raz za przestępstwo podobne. Z drugiej jednak strony Sąd a quo dostrzegł szereg okoliczności, które łagodząco wpływały na zakres odpowiedzialności obwinionego, a mianowicie to, że jednoślądem poruszał się po drodze publicznej w nocy i na krótkim odcinku, a więc gdy ruch drogowy charakteryzował się niewielkim natężeniem, wywodząc zarazem, że jego inkryminowana aktywność nie spowodowała istotnego zagrożenia bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Sąd II instancji wymierzając zatem Ł. W. karę grzywny w kwocie 500zł

uwzględnił przywołane okoliczności obciążające i łagodzące, ustalając zarazem, że przypisane mu wykroczenie z art. 87§ 1a kk charakteryzowało się przeciętnym stopniem społecznej szkodliwości. Wymierzona obwinionemu kara grzywny stanowić będzie dla obwinionego dolegliwość współmierną do stopnia jego zawinienia spełniając swoje zadania tak wobec niego samego, jak i w zakresie społecznego oddziaływania sankcji. W ocenie Sądu odwoławczego

3

sankcja ta we właściwy sposób uwzględniała występujące w sprawie okoliczności obciążające

. oraz okoliczności łagodzące. Orzeczona kara grzywny powinna zatem uzmysłowić Ł. W. nieopłacalność łamania prawa i stanowić dlań przestrożę na przyszłość. Realizując zadania w zakresie prewencji generalnej wymierzona obwinionemu kara powinna natomiast doprowadzić każdego do przeświadczenia, że osoba dopuszczająca się czynu zabronionego podlega nieuchronnej karze.

Zaskarżony wyrok zaoczny podlegał również zmianie w zakresie pkt. 2-4 jego części dyspozytywnej, przez uchylenie tych rozstrzygnięć. Skoro bowiem Ł. W. wymierzono karę grzywny, to oczywistą konsekwencją orzeczenia reformatoryjnego było to, że odpadła konieczność orzekania wobec niego w przedmiocie warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności. Mając natomiast na względzie okoliczność, że w ustawie z dnia 20 maja 1971r. Kodeks wykroczeń nie przewidziano możliwości oddziaływania na obwinionego środkami probacyjnymi, to również orzeczenie opisane w pkt. 3 części dyspozytywnej wyroku zaocznego podlegało uchyleniu. O identycznej treści rozstrzygnięcie reformatoryjne zapadło w odniesieniu do orzeczonego wobec Ł. W. w pkt. 4 części dyspozytywnej wyroku zaocznego z dnia 3 września 2013r. środka karnego w postaci zakazu prowadzenia rowerów na okres 2 lat. Ten środek karny został przecież wobec obwinionego orzeczony za popełnienie przestępstwa z art. 178a§2 kk, co skutkowało tym, że rozstrzygnięcie w tym przedmiocie oparte zostało na treści art. 42§2 k.k. Skoro jednak, co już podniesiono, obwinionego uznano ostatecznie za winnego popełniania wykroczenia z art. 87§1a k.w., to w pkt. II części dyspozytywnej wyroku Sądu odwoławczego wobec Ł. W. orzeczono na podstawie art. 87§4 kw. środek karny w postaci zakazu prowadzenia rowerów w ruchu lądowym na okres 1 roku. Ten orzeczony wobec obwinionego środek karny spełni bowiem cele prewencyjne o charakterze indywidualnym i generalnym, które opisano we wcześniejszej części niniejszego uzasadnienia. Nadmienienia jednak wymagało to, że Ł. W. realizując ustawowe znamiona przypisanego mu wykroczenia dobitnie wykazał, że prowadzenie przez niego rowerów w ruchu lądowym zagraża bezpieczeństwu w komunikacji. Z uwagi jednak na to, że okoliczności, w jakich obwiniony popełnił przypisany mu czyn zabroniony nie dawały podstaw do przyjęcia, że wywołane przez niego w krytycznym czasie abstrakcyjne zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym było szczególnie duże, to dojść należało do wniosku, że właśnie na okres 1 roku powinien on zostać wyeliminowany z uczestniczenia w ruchu lądowym w charakterze kierowcy rowerów.

W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok zaoczny utrzymano w mocy. Podniesienia wymagało jednakże to, że skoro w chwili publikacji zaskarżonego wyroku zaocznego czyn przypisany Ł. W. wyczerpywał ustawowe znamiona przestępstwa, to Sąd I

4

instancji zobligowany był oprzeć orzeczenie o kosztach procesu na uregulowaniach Kodeksu postępowania karnego Co więcej, z uwagi na to, że opisana w treści art. 4§ 1 k.k zasada statuująca intertemporalny zasięg stosowania ustawy karnej w czasie, znajdowała zastosowanie

jedynie do uregulowań penalnych o charakterze materialnoprawnym, to przepisy proceduralne Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia "łapały w lot" w chwili kontrawencjonalizacji typu czynu zabronionego opisanego w art. 178a§2 kk. Nie zachodziły zatem żadne powody, które uprawniałyby Sąd ad quem do ingerencji w zaskarżony wyrok w zakresie, w jakim orzeczenie to dotyczyło kosztów procesu, bowiem przedmiotem tego wyroku bezsprzecznie był występki, a zmiana stanu prawnego obligowała do retrospektywnego stosowania jedynie przepisów materialnoprawnych - postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2001r., V KZ 130/00, LEX nr 51833, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 grudnia 2007r., V KK 383/07, LEX nr 353347. Na marginesie należało dodatkowo podnieść, że gdyby Sąd odwoławczy zmienił orzeczenie o kosztach procesu postępowania przed Sądem I instancji przez oparcie go na przepisach Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia, to dla Ł. W. byłoby to postąpienie niekorzystne. Wszak zgodnie z art. § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 10 października 2001 r. w sprawie wysokości zryczałtowanych wydatków postępowania oraz wysokości opłaty za wniesienie wniosku o wznowienie postępowania w sprawach o wykroczenia wysokość zryczałtowanych wydatków postępowania (. . .) przed sądem pierwszej instancji wynosi od jednego obwinionego (...), za postępowanie zwyczajne (. . .) 100zł. Tymczasem wysokość wydatków poniesionych przez Skarb Państwa od chwili wszczęcia postępowania ustalona w oparciu o przepisy Kodeksu postępowania karnego zamknęła się w kwocie 90zł, bowiem łączna suma wydatków postępowania przygotowawczego wyniosła 70zł i należało ją powiększyć jedynie o kolejne 20zł tytułem kwoty ryczałtu za doręczenie wezwań i innych pism (§ 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2003r. w sprawie wysokości i sposobu obliczania wydatków Skarbu Państwa w postępowaniu karnym). Ten aspekt rozstrzygnięcia drugoinstancyjnego nie pozostawał zatem obojętny w kontekście brzmienia art. 434§1 k.p.k. w zw. z art. 109§2 k.p.s.w., gdy zauważy się, że prokurator wnosząc apelację na niekorzyść obwinionego nie zarzucał zaskarżonemu wyrokowi żadnych uchybień w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach procesu.

W przedstawionym kontekście jako oczywisty jawił się także fakt, że nie mogły zostać uwzględnione zarzuty sformułowane przez prokuratora w apelacji. Wszakże wyrokiem Sądu II instancji orzeczono wobec Ł. W. samoistną karę grzywny za popełnienie wykroczenia, ponadto ustawodawca nie przewidział w Kodeksie wykroczeń możliwości orzeczenia wobec obwinionego środka karnego w postaci świadczenia pieniężnego

s

Orzeczenie o kosztach postępowania w postępowaniu odwoławczym zostało natomiast oparte na treści art. 636§1 k.p.k., który z mocy odesłania opisanego w treści art. 119 k.p.s.w. znajdował zastosowanie w postępowaniu prowadzonym w sprawie o wykroczenie, jak również na treści art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973r. o opłatach w sprawach karnych. Wprawdzie apelacja prokuratora doprowadziła do zmiany zaskarżonego wyroku, to bezsprzecznie, na skutek wywiedzenia na niekorzyść Ł. W. tego środka odwoławczego, ostatecznie zapadło rozstrzygnięcie dla niego korzystne. W kontekście brzmienia art. 636§ 1 k. p.k. w zw. z art. 119§ 1 k. p.s.w. nie można było zatem uznać, że apelacja prokuratora została uwzględniona - wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 1970r., Rw 1349/70, OSNKW 1971/4/59. Z tego właśnie powodu, wobec zmiany zaskarżonego wyroku w zakresie rodzaju kary, co nastąpiło na skutek nieuwzględnienia apelacji prokuratora, Sąd odwoławczy wymierzył obwinionemu jedną opłatę za obie instancje w kwocie 50zł, stwierdzając zarazem, że pozostałe koszty sądowe ponosi Skarb Państwa,